

УРОЖАЙНІСТЬ ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПІЗНЬОСТИГЛИХ ГІБРИДІВ КАПУСТИ ЦВІТНОЇ

Яровий Г.І., доктор с.-г наук, професор,
Севідов І.В., аспірант,

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

Висвітлено результати досліджень з оцінки пізньостиглих гібридів капусти цвітної за врожайністю та продуктивністю. В умовах Лівобережного Лісостепу України найкращим з досліджуваних є гібрид Скайвокер F1, який забезпечив найвищу врожайність і продуктивність

Ключові слова: капуста цвітна, гібрид, урожайність, продуктивність, біометричні вимірювання, маса головки.

Вступ. Капуста цвітна є дуже цінним овочем за поживністю та смаковими якостями та займає одне з перших місць серед овочів. У їжу використовують м'ясисті, сильно потовщені та укорочені квітконоси, які утворюють головки напівкулястої форми [1].

Завдяки своїй клітинній структурі капуста цвітна відрізняється від інших видів капуст хорошою засвоюваністю організмом. У їжу використовують головку. Готують з цього овоча дуже багато різних страв: салат, суп, суп-крем, молочний суп, суп-пюре, капуста цвітна в молочному соусі та ін. [2].

Капуста цвітна займає 2 місце за площею після капусти білоголової. Площа під капустою цвітною на сьогодні в країні складає близько 0,8-1,0 % посівів капусти. В Германії на долю капусти цвітної припадає 10% площі, яку займають овочеві рослини [3].

Метою наших досліджень є підбір високоврожайних гібридів капусти цвітної для умов Лівобережного Лісостепу України.

Методика досліджень. Місцем дослідів у 2015 – 2016 рр. було дослідне поле в науковому навчально-виробничому центрі «Краплинне зрошення» кафедри плодоовочівництва і зберігання Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. Загальна площа ННВЦ «Краплинне зрошення»
© Яровий Г.І., Севідов І.В., 2016

складає приблизно 6 га. Польові досліді проводили згідно з загальноприйнятими методиками: «Методикою полевого опыта (с основами статистической обработки)» (за ред. Б.О. Доспехова) та «Методики дослідної справи в овочівництві та баштанництві» [4; 5].

Дослідження проводили з пізньостиглими гібридами капусти цвітної Голландської селекції: Скайвокер F₁ (виробник: Вежо), Сантамарія F₁ і Каспер F₁ (виробник: Rijk Zwaan). За контроль узяли гібрид Каспер F₁. Строк висаджування розсади пізньостиглих гібридів – перша декада червня. Спосіб вирощування – розсадний (висаджували розсаду у фазу чотирьох – п'яти справжніх листків). Спосіб розміщення рослин – стрічковий зі схемою розміщення (40+100) x 50 см. Густота рослин 28,6 тис. шт./га. Повторність у дослідях – чотирикратна. Площа облікової ділянки – 21 м². Розміщення варіантів – систематичне.

У досліді були проведені наступні обліки та спостереження: фіксували метеорологічні показники (середньодобова температура, кількість опадів, вологість); здійснювали фенологічні спостереження (дата висівання насіння, дата сходів, поява першого справжнього листка, садіння розсади у відкритий ґрунт, формування продуктових органів, технічна стиглість); біометричні вимірювання (кількість листків на рослині, висота рослини, діаметр розетки листків, діаметр головки – на десяти рослинах з двох несумісних повторень при висаджуванні у відкритий ґрунт та у фазу технологічної стиглості). Облік урожаю проводили у всіх варіантах досліді у фазу технічної стиглості. Для встановлення товарних якостей головки після збору сортували на товарні (стандартні, нестандартні) і нетоварні (пошкоджені хворобами та ін.); встановлювали залежність накопичення поживних речовин у капусті цвітній відповідно до особливостей гібрида та умов вегетаційного періоду.

Результати досліджень. У результаті проведених досліджень з гібридами капусти цвітної було встановлено, що рослини протягом вегетації відрізнялися за ростом і розвитком, а перебіг окремих фенологічних фаз залежав від гібрида.

Аналіз одержаних даних показав, що у фазі утворення головки (на 70 добу після висаджування розсади) вищими були рослини гібрида Сантамарія F₁, їх висота становила 42,1 см, а нижчими рослини гібридів Скайвокер F₁ та Каспер F₁, відповідно 41,2 і 38,5 см. Отже, за цим показником гібриди Скайвокер F₁ і Сантамарія F₁

перевищували контрольний варіант на 2,9 та 3,1 см відповідно, але це перевищення було несуттєвим (табл. 1).

1. – Динаміка висоти рослин капусти цвітної залежно від сортименту (см), середнє за 2015 – 2016 рр.

Варіант	Кількість діб від висаджування розсади			
	23	38	55	70
Каспер F ₁ (контроль)	21,3	30,0	38,5	39,0
Сантамарія F ₁	21,2	32,1	39,5	42,1
Скайвокер F ₁	20,8	35,9	40,2	41,9
НІР 0,95	2,0	3,2	3,8	4,0

Кількість листків на рослинах у фазу утворення головки (на 70 добу після висадки розсади) становила у середньому 17,3 шт. у гібрида Скайвокер F₁, що на 1,6 шт. менше від контрольного варіанта, до 25,5 шт. у гібрида Сантамарія F₁, що на 6,6 шт. суттєво більше за контроль при НІР 2,0 шт. (табл. 2).

2. – Динаміка кількості листків рослин капусти цвітної залежно від особливостей гібрида (шт.), середнє за 2015 – 2016 рр.

Варіант	Кількість діб від висаджування розсади			
	23	38	55	70
Каспер F ₁ (контроль)	8,2	13,5	17,0	18,9
Сантамарія F ₁	7,9	14,0	19,1	25,5
Скайвокер F ₁	7,5	12,6	12,9	17,3
НІР 0,95	0,7	1,3	1,6	2,0

У процесі росту і розвитку рослин діаметр головки збільшувався до 51,2 – 59,6 см залежно від сортименту гібрида. За даним показником у фазі початку утворення головки гібрид Сантамарія F₁ майже не відрізнявся від контрольного варіанта, тоді як Скайвокер F₁ суттєво перевищував його на 8,1 см, при НІР – 5,4 см. (табл. 3).

Урожайність овочевих рослин залежить від багатьох факторів: умов вирощування, правильного догляду за рослинами, погодних умов тощо. Одним із чинників, які впливають на продуктивність та

якість овочів є вибір сорту або гібрида. Сучасне овочівництво має у своєму асортименті велику кількість овочевих культур та різноманіття сортів і гібридів.

3. – Динаміка росту розетки листків рослин капусти цвітної залежно від особливостей гібрида (см), середнє за 2015 – 2016 рр.

Варіант	Кількість діб від висаджування розсади			
	23	38	55	70
Каспер F ₁ (контроль)	33,6	47,2	50,0	51,5
Сантамарія F ₁	28,7	48,3	50,5	51,2
Скайвокер F ₁	27,1	47,1	56,8	59,6
НІР 0,95	2,7	4,7	5,2	5,4

Вирощування високопродуктивних, якісно цінних сортів чи гібридів та постійне їх оновлення забезпечує можливість систематичного підвищення урожайності та поліпшення якості продукції. Проте, вони не можуть задовольняти вимоги овочівників усіх регіонів України, оскільки лише в умовах конкретної місцевості, яка максимально підходить для того чи іншого сорту або гібрида за комплексом ґрунтово-кліматичних факторів, вони повністю розкривають свій потенціал [6].

У 2015 – 2016 році за результатами досліджень урожайність капусти цвітної гібрида Скайвокер F₁ складала 31,2 т/га, що майже не відрізняється від контрольного варіанта 30,8 т/га (рис. 1). Тоді як у гібрида Сантамарія F₁ відмічено суттєве зменшення урожайності до рівня 27,8 т/га, що на 3,0 т/га менше контролю.

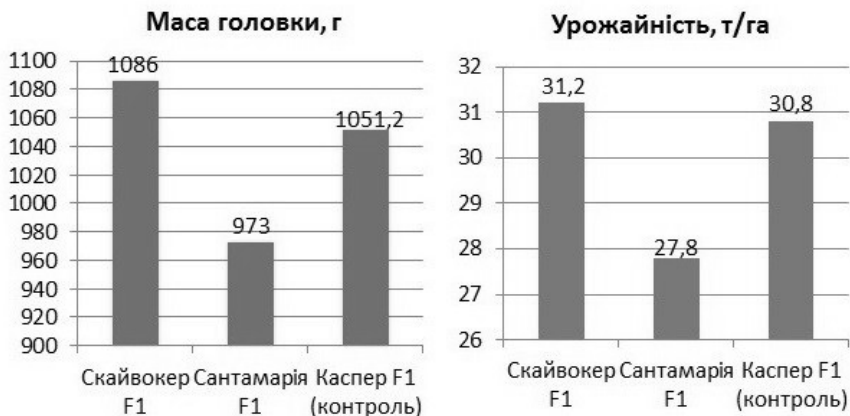

Рис. 1. – Урожайність гібридів капусти цвітної середнє за 2015 – 2016 рр.

При цьому, середня маса головки гібрида Каспер F₁ становила 1051,2 г, що на 78,2 г більше за Сантамарія F₁ і на 34,8 г менше за Скайвокер F₁ (див рис. 1), але ці відхилення від контролю не є суттєвими.

Висновки. Проведені дослідження дають підставу зробити висновок, що за однакових умов вирощування найкраще розвиваються гібриди: Скайвокер F₁ і Каспер F₁ (контроль). Рослини цих гібридів капусти цвітної мають кращі показники за динамікою росту та розвитку, що забезпечує вищу врожайність.

Отже, для вирощування гібридів капусти цвітної в умовах конкретної місцевості Лівобережного Лісостепу України придатні всі досліджувані гібриди: Скайвокер F₁, Сантамарія F₁, Каспер F₁. Але найбільш пристосованим є гібрид Скайвокер F₁, який забезпечив найвищу врожайність і продуктивність на рівні 31,2 т/га і 1086 г маси головки.

Бібліографія

- Черенок Л.Г. Капуста // Л.Г. Черенок – М. : Агр.–Вит, 1997. – 224 с.
- Капустяні овочі. Технологія вирощування і зберігання: колективна монографія / Л.М. Пузік, В.А. Колтунов, О.В. Романов та інші. – Х. : Видавець Іванченко І.С., 2015. – 374 с.
- Лихацкий В.І. та ін. Овочівництво в 2 ч. Теоретичні основи овочівництва та культивацийні споруди / [Лихацький В.І., Бургарт Ю.Є., Васякович В.Д.]; за ред. В.І. Лихацького. – К. : Урожай, 1996. – 304 с.

10. Доспехов Б.А. Методика полевого опыта (с основами статистической обработки результатов исследований). – [5-е изд. доп. и перераб]. – М. : Агропромиздат, 1985. – 351 с.

11. Методика дослідної справи в овочівництві і баштанництві / за ред. Г.Л. Бондаренка, К.І. Яковенка. – Х. : Основа, 2001 – 369 с.

12. Практический справочник овощевода. Капустные растения. – К. : Юнивест Медиа, 2009. – 256 с.

Яровой Г.И., Севидов И.В. Урожайность и производительность позднеспелых гибридов капусты цветной.

Резюме. Представлены результаты исследований по оценке позднеспелых гибридов капусты цветной по урожайности и производительности. В условиях Левобережной Лесостепи Украины лучшим из исследуемых был гибрид Скайвокер F₁, который обеспечил самую высокую урожайность и производительность.

Yaroviy G.I., Sevidov I.V. Yield and productivity of late cauliflower hybrids.

Summary. The article presents research results on the evaluation of late cauliflower hybrids' yield and productivity. The best of the examined hybrids in conditions of Ukrainian Left-bank Forest-steppe was Skayivoker F₁ that had the highest yield and productivity.